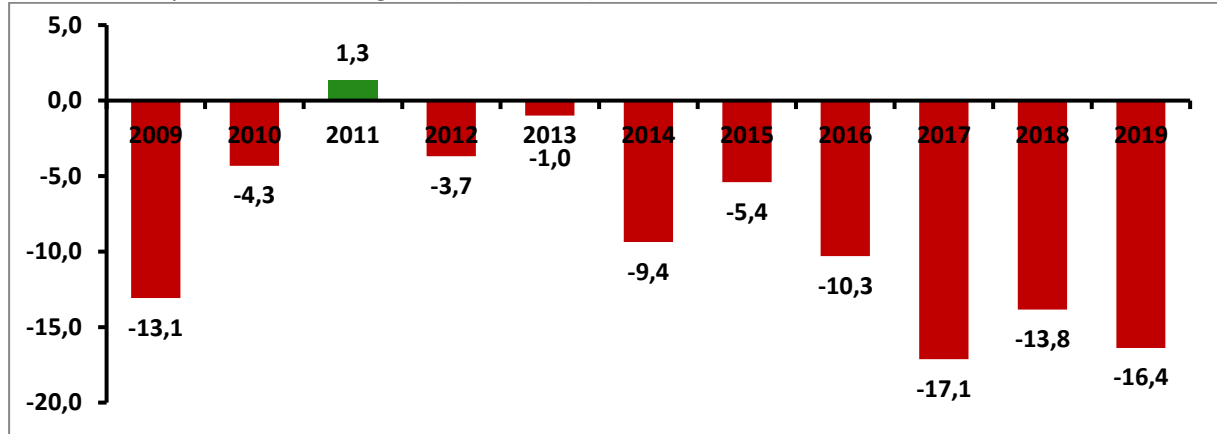

TÜKETİCİ, 2019'DA PERAKENDECİNİN YÜZÜNÜ GÜLDÜRMEDİ: PERAKENDE GÜVENİ, 2019'DA 2018'İN GERİSİNDE KALDI

KDV oranındaki indirimlere ve bankaların tüketici kredilerindeki canlanma eğilimine karşın, tüketici, 2019'da perakendecinin yüzünü güldürmedi. Perakende güveni Aralık ayında hem geçen yıla hem de geçen aya göre azalarak, 2019 yılını negatif seviyede tamamladı. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu, önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış ve istihdam beklentileri hem Aralık 2018'e hem de Kasım 2019'a göre azaldı. TEPE'nin 2019 yılı ortalaması -16,4 puan olurken, bu seviye 2017 yılı ortalamasından (-17,1) sonra en düşük seviye olarak kaydedildi. 2019 yılı birinci çeyreği, perakende endeksinin yıl içinde en düşük seviyeyi gördüğü dönem olarak belirlendi.

Şekil-1. TEPE yıllık ortalama değerler (2009-2019)¹

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri 2019 yılında, 2018 yılına göre daha kötü performans sergiledi. Beklentilerin 2018 yılı ortalaması -7,6 puan olurken, 2019 yılı ortalaması -11,9 puan oldu. Çeyreklik frekansta incelendiğinde ise, 2019 son çeyreğinin 2018 yılı son çeyreğine göre daha yüksek değer aldığı görüldü.

Perakende sektörü için 2019 yılı, 2018 yılına göre iş hacminin daha kötü olduğu bir yıl oldu. Geçen yıla göre işlerin durumuna dair alt endeks değerinin 2018 yılı ortalaması -36,0 puan olurken, 2019 yılı ortalaması -42,6 puan oldu. Endeks çeyreklik frekansta ele alındığında da, ilgili soruya verilen yanıtların denge değerinin 2019 yılının son çeyreğinin 2018 yılının üzerinde olduğu görüldü.

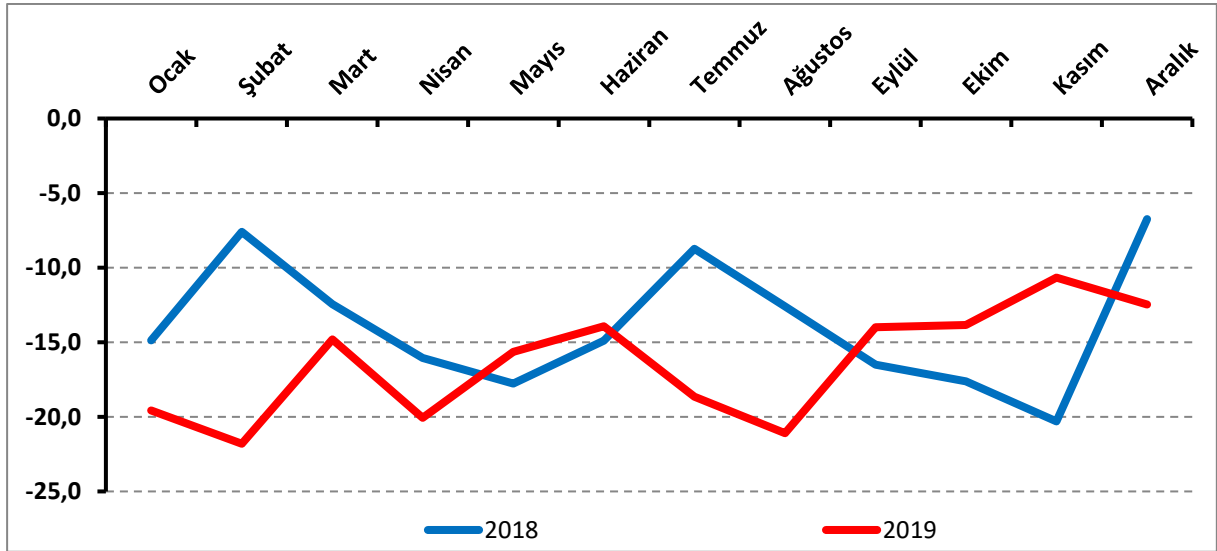
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakende güveni yılı negatifte tamamladı

Mevsimsellikten arındırılmış TEPE değerleri aylar itibari ile incelendiğinde, endeks değerlerinin 2019 yılı Mayıs, Haziran, Eylül, Ekim ve Kasım ayları dışında 2018 yılının aynı dönemlerine göre daha düşük olduğu görüldü. TEPE'nin 2019 yılı ortalaması -16,4 puan iken, 2018 yılı ortalaması -13,8 puan oldu. Perakende sektörü güveni 2019 yılında 2018 yılına göre ortalama daha kötü bir performans sergiledi.

Aralık ayında -12,5 puan değerini alan TEPE, bir önceki aya göre 1,8 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 5,8 puan azaldı. TEPE değerinin geçen aya ve geçen yıla göre azalmasında, hem geçtiğimiz üç ayda işlerin gelişimi hem de önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki kötüleşme etkili oldu. TEPE, 2019 yılını üst üste 12 ay negatif değer olarak tamamladı.

Şekil-2. TEPE (Ocak – Aralık; 2018 – 2019)

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

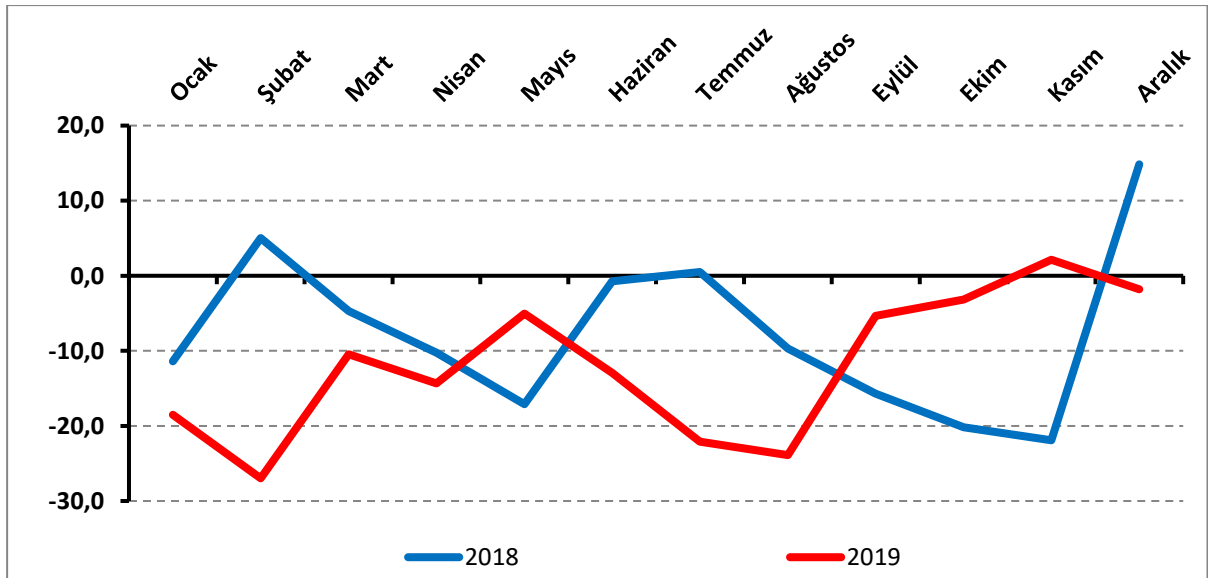
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	-15,9	-23,7	-18,0	-18,6	-15,4	-16,4	-19,1	-15,3	-17,0	-13,5	-17,6	-15,0
2018	-14,9	-7,6	-12,4	-16,0	-17,8	-14,9	-8,7	-12,6	-16,5	-17,6	-20,3	-6,7
2019	-19,6	-21,8	-14,8	-20,1	-15,7	-13,9	-18,6	-21,1	-14,0	-13,8	-10,7	-12,5

2019 yılında perakendecinin satış beklentisi 2018 yılına göre azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin mevsimsellikten arındırılmış değerlerin 2019 ve 2018 yılları itibari ile bakıldığında, beklentinin 2019 yılı Mayıs, Eylül, Ekim ve Kasım aylarında 2018'in aynı dönemlerine göre daha yüksek değerler aldığı görüldü. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin 2018 yılı ortalaması -7,6 puan iken 2019 yılı ortalaması -11,9 puan değerini aldı. Böylelikle perakende sektörü için 2019 yılı, 2018 yılına göre beklentilerin daha düşük olduğu bir yıl oldu. Çeyreklik dönemlerde incelendiğinde, dördüncü çeyrek dönemde 2019 değerleri 2018 yılı değerlerinin üzerinde yer aldı.

Aralık 2019'da -1,8 puan değerini alan önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 3,9 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 16,6 puan azaldı. Aralık 2019'da TEPE anketi katılımcılarının yüzde 26,6'sı önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 40,2'si işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 33,2 olarak belirlendi.

Şekil-3. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Ocak – Aralık; 2018 – 2019)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

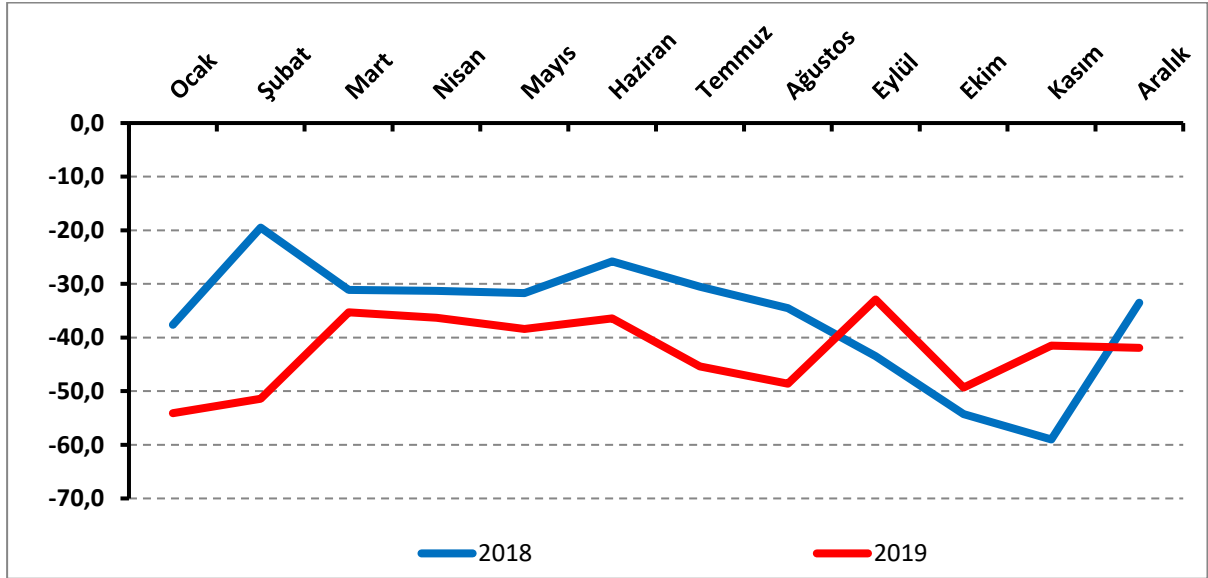
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	-8,2	-40,0	-14,8	-15,1	-8,3	-5,2	-14,8	-4,5	-6,8	-3,4	-11,6	-2,1
2018	-11,4	5,0	-4,7	-10,3	-17,1	-0,7	0,5	-9,7	-15,7	-20,2	-21,9	14,8
2019	-18,5	-27,0	-10,4	-14,3	-5,0	-13,0	-22,1	-23,9	-5,3	-3,2	2,1	-1,8

2019 yılında perakendecilerin iş hacimleri 2018 yılına göre azaldı

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumuna 2019 ve 2018 yılları itibari ile bakıldığında, 2019 yılı değerleri Eylül, Ekim ve Kasım aylarında 2018'den yüksek değer aldığı görüldü. 2018 yılı ortalaması -36,0 puan iken, 2019 yılı ortalaması -42,6 puan oldu ve 2019 yılının iş hacmi 2018 yılından daha kötü performans gösterdi. Çeyreklik dönemler bazında geçen yıla göre işlerin durumu incelendiğinde, son çeyrekte 2019 yılı değerleri 2018 yılı değerlerinin üzerinde yer aldı.

Aralık 2019'da ise endeks -41,9 puan değerini alarak, Kasım 2019'a göre 0,4 puan, Aralık 2018'e göre ise 8,4 puan azaldı. TEPE anketi katılımcılarının yüzde 16,4'ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 58,3 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 25,3 oldu.

Şekil-4. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Ocak – Aralık; 2018 – 2019)

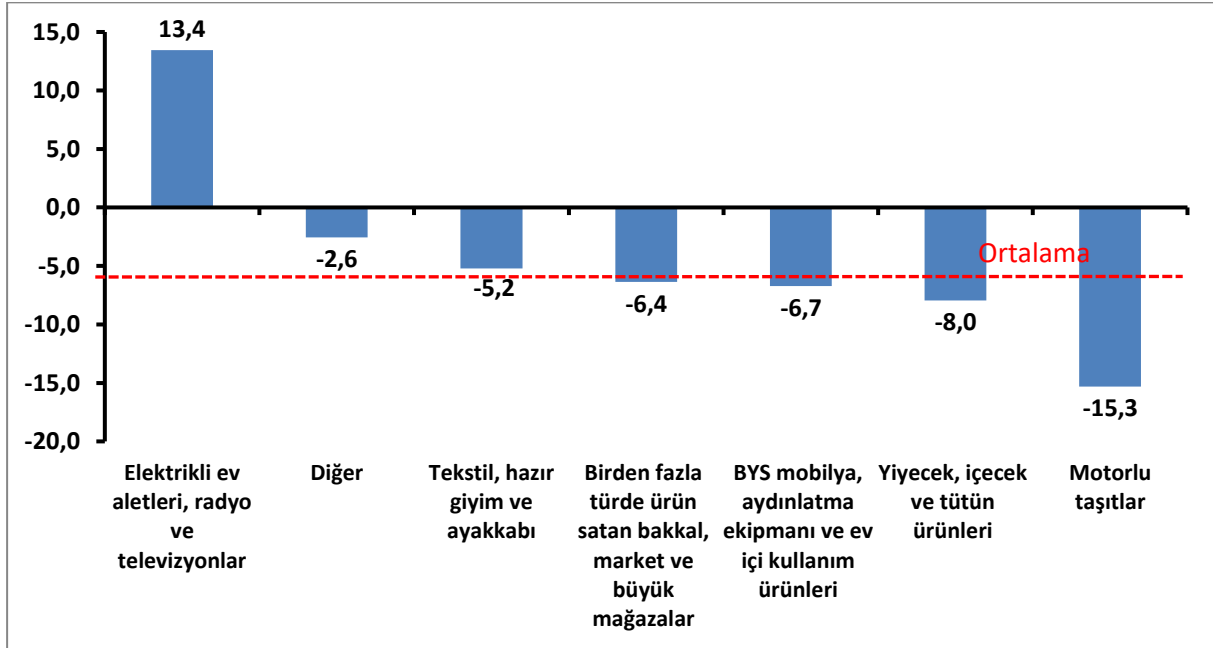
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	-43,3	-36,3	-41,3	-38,6	-39,4	-41,6	-38,5	-36,6	-39,8	-38,4	-45,6	-44,7
2018	-37,6	-19,5	-31,1	-31,3	-31,7	-25,8	-30,5	-34,5	-43,5	-54,3	-59,0	-33,5
2019	-54,1	-51,4	-35,3	-36,3	-38,4	-36,4	-45,4	-48,6	-32,9	-49,3	-41,5	-41,9

Perakende güveni yalnızca “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Aralık 2019’da, geçen yılın aynı dönemine göre “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektöründe artış; “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” ve “motorlu taşıtlar” sektörlerinde düşüş gözlemlendi. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörleri ortalamanın üzerinde değer aldı.

Şekil-5. Alt sektör bazında TEPE’nin Aralık 2019’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendede gelecek beklentileri kötümser

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Aralık 2019'da, hem Aralık 2018'e göre hem de Kasım 2019'a göre "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu", "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış ve istihdam beklentileri", "işlerin geçen yıla göre durumu" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergeleri azaldı. "Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" göstergesi Aralık 2018'e göre artarken, Kasım 2019'a göre azaldı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

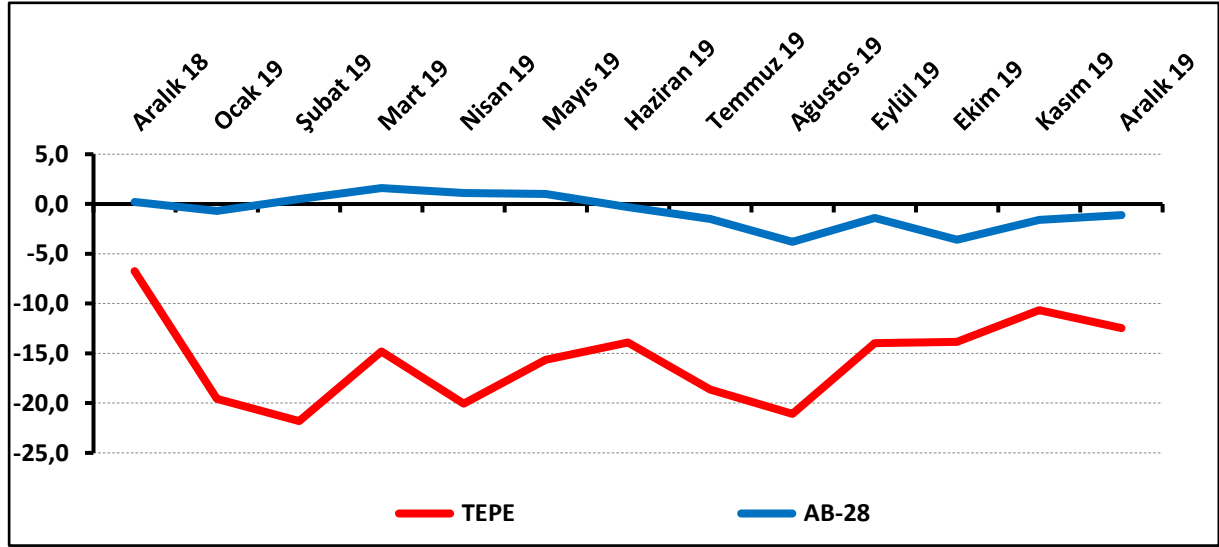
Sorular	Endeks 12/2018	Endeks 11/2019	Endeks 12/2019	Bir önceki aya göre değişim 12/2019	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 12/2019
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-43,4	-49,2	-51,0	-1,8	-7,6
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	8,3	15,1	15,4	0,3	7,1
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	2,5	0,1	-7,7	-7,8	-10,2
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	14,8	2,1	-1,8	-3,9	-16,6
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	11,2	7,4	2,7	-4,7	-8,5
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	31,2	38,8	37,7	-1,1	6,5
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-33,5	-41,5	-41,9	-0,4	-8,4
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	10,1	4,2	3,9	-0,3	-6,2

² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4'deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla kıyasla azaldı

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Aralık 2019’da -1,1 puan değerini aldı. AB-28’de perakende güveni bir önceki aya göre 0,5 puan artarken, geçen yılın aynı dönemine göre 1,3 puan azaldı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Aralık 2018 – Aralık 2019)**Tablo-5.** AB-28

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	2,1	2,3	3,7	4,5	2,0	2,5	5,2	0,7	3,4	3,2	5,4	5,2
2018	3,4	4,6	3,0	0,2	2,0	3,5	2,3	5,2	4,4	2,5	1,3	0,2
2019	-0,7	0,5	1,6	1,1	1,0	-0,3	-1,5	-3,8	-1,4	-3,6	-1,6	-1,1

Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre değişimde AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergiledi

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında İtalya, Aralık ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşayan ülke oldu. İtalya'yı İsveç ve Fransa takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla Danimarka, Çek Cumhuriyeti ve Malta oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Slovenya'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Aralık 2018'e göre değişim Euro Bölgesi'nde 0,9 ve AB-28'de -1,3 puan oldu. Aralık 2018'e göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Aralık 2018 ve Kasım 2019'a göre)

Ülkeler*	Aralık 2018'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Kasım 2019'a göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
İtalya	6,7	2,2
İsveç	6,6	5,4
Fransa	5,9	3,0
Sırbistan	5,7	3,7
Hırvatistan	4,9	-3,5
Slovenya	4,4	11,0
Yunanistan	3,6	-3,0
Finlandiya	1,8	0,0
Makedonya Cumhuriyeti	1,3	-2,4
Euro Bölgesi-19	0,9	1,0
Almanya	0,0	-0,4
Litvanya	-0,1	-2,2
Portekiz	-0,2	0,2
Arnavutluk	-0,7	5,1
Bulgaristan	-1,1	2,0
AB-28	-1,3	0,5
Estonya	-1,4	2,3
İrlanda	-2,1	-6,4
Karadağ	-2,1	-0,3
Belçika	-2,5	0,2
Slovakya	-2,5	-1,4
Letonya	-2,7	0,8
Avusturya	-4,8	0,2
Romanya	-5,4	1,6
Türkiye	-5,8	-1,8
Macaristan	-5,9	-1,0
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-6,5	0,9
İspanya	-7,0	3,8
Polonya	-7,3	0,9
Hollanda	-8,0	-2,8
İngiltere	-8,1	-1,9
Malta	-8,4	-29,3
Çek Cumhuriyeti	-10,1	-1,3
Danimarka	-11,8	-5,3

*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan; Ocak 2019'dan itibaren İrlanda; Haziran 2019'dan itibaren Arnavutluk ülke verilerine eklenmiştir.

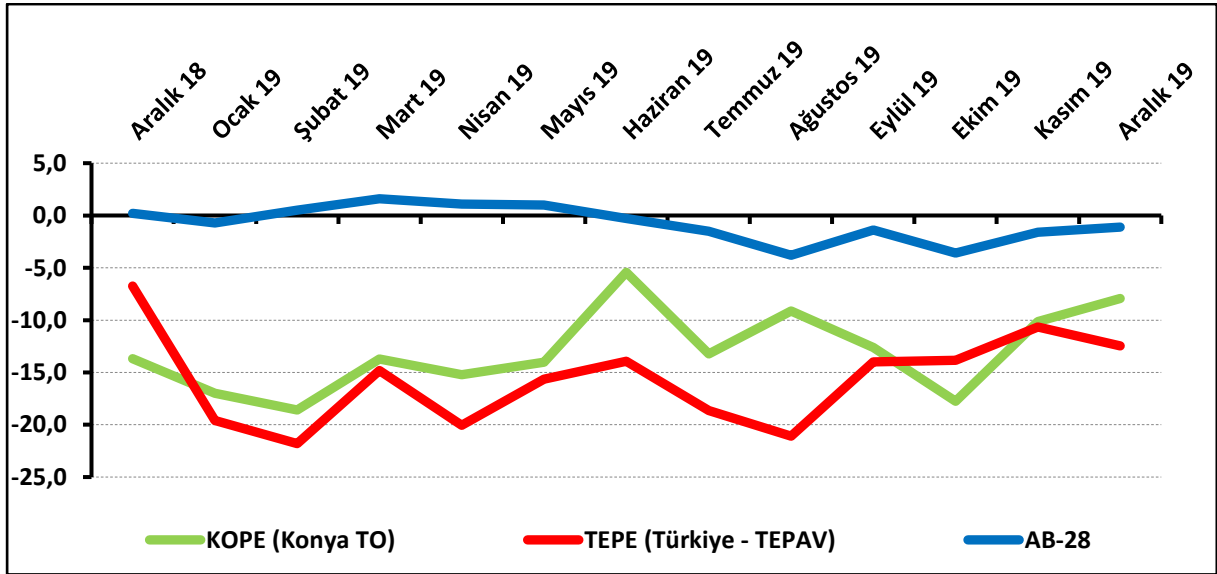
**Sıralama Aralık 2018 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni geçen yıla ve geçen aya göre arttı

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012'den bu yana Konya'da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapıyor.

Aralık ayında TEPE, -12,5 puan değerini alırken KOPE -7,9 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 5,8 puan artarken, TEPE 5,8 puan azaldı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 2,2 puan arttı. Konya perakendesi, aralık ayında Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Aralık 2018 – Aralık 2019)

Tablo-5. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	-8,7	-3,0	0,1	-1,6	1,3	4,4	0,4	5,0	7,5	2,5	5,3	4,2
2018	3,7	1,4	-1,6	-4,8	1,2	1,6	4,8	-1,8	-4,7	-10,5	-15,3	-13,7
2019	-17,0	-18,6	-13,7	-15,2	-14,0	-5,4	-13,2	-9,1	-12,6	-17,8	-10,1	-7,9